

Sygn. akt I Ca 66/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący : SSO Aleksandra Ratkowska

Sędziowie : SO Dorota Twardowska

SO Arkadiusz Kuta (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2014 roku w Elblągu

na posiedzeniu niejawnym spraw

z wniosku Syndyka Masy Upadłości (...) w O.w upadłości likwidacyjnej

z udziałem D. S.

o wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej o numerze (...)

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostródzie VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych w M. z dnia 20 listopada 2013 roku , numer dziennika ksiąg wieczystych (...)

z wniosku Syndyka Masy Upadłości (...) w O.w upadłości likwidacyjnej

z udziałem D. S.

o wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej o numerze (...)

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostródzie VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych w M. z dnia 20 listopada 2013 roku , numer dziennika ksiąg wieczystych (...)

z wniosku Syndyka Masy Upadłości (...) w O.w upadłości likwidacyjnej

z udziałem D. S.

o wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej o numerze (...)

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostródzie VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych w M. z dnia 20 listopada 2013 roku , numer dziennika ksiąg wieczystych (...)

i z wniosku M. D. i D. Ź.

z udziałem D. S.

o wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej o numerze (...)

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostródzie VI Zamiejscowego Wydziału Ksiąg Wieczystych w M. z dnia 20 listopada 2013 roku , numer dziennika ksiąg wieczystych (...)

postanawia :

1. oddalić apelację ;
2. zasądzić od uczestnika D. S. na rzecz Syndyka Masy Upadłości (...) w O.w upadłości likwidacyjnej kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowań apelacyjnych ;
3. zasądzić od uczestnika D. S. na rzecz wnioskodawców M. D. i D. Ź. solidarnie kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego .

UZASADNIENIE

Syndyk Masy Upadłości (...)w O.w upadłości likwidacyjnej wniósł o dokonanie wpisu w księdze wieczystej o numerze (...)hipoteki przymusowej w kwocie 5.286 zł, wskazując jako podstawę wpisu postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 12 września 2013 roku , sygn. akt (...) , o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia poprzez obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową .

W dniu 23 września 2013 roku referendarz sądowy dokonał wpisu hipoteki . Podstawę wpisu stanowiło załączone do wniosku postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia .

Syndyk Masy Upadłości (...)w O.w upadłości likwidacyjnej wniósł o dokonanie wpisu w księdze wieczystej o numerze (...)hipoteki przymusowej w kwocie 1 191,02 zł , wskazując jako podstawę wpisu postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 10 września 2013 roku , sygn. akt (...) , o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia poprzez obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową .

W dniu 23 września 2013 roku referendarz sądowy dokonał wpisu hipoteki . Podstawę wpisu stanowiło załączone do wniosku postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia .

M. D.i D. Ź.wnieśli o dokonanie wpisu w księdze wieczystej o numerze (...)hipoteki przymusowej do kwoty 37.500 zł , wskazując jako podstawę wpisu postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 20 sierpnia 2013 roku , sygn.. akt (...) o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia poprzez obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową .

W dniu 23 września 2013 roku referendarz sądowy dokonał wpisu hipoteki . Podstawę wpisu stanowiło załączone do wniosku postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia .

Syndyk Masy Upadłości (...) w O.w upadłości likwidacyjnej wniósł o dokonanie wpisu w księdze wieczystej o numerze (...)hipoteki przymusowej w kwocie 5.762,66 zł , wskazując jako podstawę wpisu postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 17 września 2013 roku , sygn.. akt(...) , o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia poprzez ustanowienie na nieruchomości hipoteki przymusowej .

Referendarz sądowy , w dniu 26 września 2013 roku , dokonał wpisu hipoteki . Podstawę wpisu stanowiło załączone do wniosku postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia .

Skargi na wskazane wyżej wpisy referendarza sądowego złożył uczestnik D. S. , domagając się ich „ uchylenia ” , a zatem w rzeczywistości uchylenia zaskarżonych wpisów w całości i oddalenia wniosków . W uzasadnieniu uczestnik

wskazał , że podstawą dokonania wpisów były postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia nieprawomocne - nie mogące stanowić podstawy dokonania wpisu .

Postanowieniami z dnia 20 listopada 2013 roku wydanymi w opisanych wyżej sprawach z wniosków Syndyka Masy Upadłości (...) w O.w upadłości likwidacyjnej oraz M. D.i D. Ż., Sąd Rejonowy w Ostródzie zaskarżone wpisy utrzymał w mocy .

W uzasadnieniach o jednakiej treści wskazano , że postanowieniami stanowiącymi podstawę poszczególnych wpisów udzielono zabezpieczenia roszczeń wnioskodawców przez ustanowienie hipotek przymusowych na nieruchomości należącej do D. S. . Postanowienia te , zgodnie z art. 743 § 2 k.p.c. , zostały zaopatrzone we wzmiankę o wykonalności . Wyjaśniono , że zgodnie z art. 109 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece wierzyciel , którego wierzytelność jest stwierdzona tytułem wykonawczym , określonych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym , może na podstawie tego tytułu uzyskać hipotekę na wszystkich nieruchomościach dłużnika (hipoteka przymusowa) . Z kolei zgodnie z treścią art. 110 ustawy hipotekę przymusową można uzyskać także na podstawie postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia , postanowienia prokuratora , decyzji administracyjnej , albo zarządzenia zabezpieczenia na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji . Zdaniem Sądu pierwszej instancji oznacza to , że sąd wydaje postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia roszczeń pieniężnych między innymi przez obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową . Odpis tego postanowienia , po zaopatrzeniu we wzmiankę o wykonalności , jest podstawą wpisu do księgi wieczystej , nawet gdy postanowienie nie jest prawomocne .

Apelacje od postanowień o utrzymaniu w mocy wpisów hipotek przymusowych złożył uczestnik D. S. , domagając się ich uchylenia , a sądząc po treści tych pism – w rzeczywistości zmiany postanowień , uchylenia zaskarżonych wpisów w całości i oddalenia wniosków . Z jednakich uzasadnień wynika , że skarżący upatruje przeszkody do dokonania wpisu w zaskarżeniu postanowień o udzieleniu zabezpieczenia . Nie są one zatem prawomocne . Nadto oświadczył , że nie otrzymał dotychczas żadnego postanowienia o nadaniu tym postanowieniom klauzuli wykonalności . Z tych przyczyn załączone do wniosków postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia nie mogły stanowić podstawy poszczególnych wpisów .

M. D.i D. Ż.wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania za drugą instancję . Oddalenia wniesionych apelacji i zasądzenia kosztów postępowania za drugą instancję domagał się również Syndyk Masy Upadłości (...) w O.w upadłości likwidacyjnej .

Postanowieniami z dnia 19 marca 2014 roku Sąd Okręgowy w Elblągu połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy prowadzone na skutek wymienionych w sentencji niniejszego postanowienia apelacji D. S. .

Sąd Okręgowy ustalił i zważył , co następuje :

Apelacje D. S. nie zasługiwały na uwzględnienie .

W pierwszej kolejności wskazać należy , że uregulowana w art. 626⁸ § 2 k.p.c. kognicja sądu wieczystoksięgowego jest zawężona , ogranicza się bowiem do badania jedynie treści i formy wniosku , dołączonych do wniosku dokumentów oraz treści księgi wieczystej . Ten zakres kognicji dotyczy sądów obu instancji : pierwszej (sądu rejonowego) - przy wpisie , drugiej (sądu okręgowego) - przy rozpoznawaniu apelacji od wpisu . Gdy podstawę wpisu stanowi orzeczenie sądowe w postępowaniu wieczystoksięgowym nie bada się merytorycznej zasadności orzeczenia , a jedynie , czy zostało złożone w odpowiedniej formie i zawiera wszystkie dane konieczne do dokonania wpisu . W przypadku postanowień o udzieleniu zabezpieczenia rozpoznanie wniosku polega więc zasadniczo na ustaleniu czy udzielono zabezpieczenia roszczeniu przeciwko właścicielowi nieruchomości , a sentencja jasno określa powinność wpisu hipoteki oraz jej sumę i czy pochodzący od sądu udzielającego zabezpieczenia odpis orzeczenia zawiera wzmiankę o wykonalności . W ocenie Sądu Okręgowego dołączone do wniosków orzeczenia sądowe zawierały wszystkie elementy konieczne do dokonania wpisów hipotek przymusowych .

Wbrew stanowisku skarżącego do wpisu hipoteki przymusowej nie zawsze konieczne jest przedłożenie przez wierzyciela tytułu wykonawczego (tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności), określonego w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym . Stąd nie wystarcza przywołanie art. 777 k.p.c. i twierdzenie , że podstawą wpisu mogą być orzeczenia prawomocne lub opatrzone rygorem natychmiastowej wykonalności . Z art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity z 2013 roku Dziennik Ustaw pozycja 707) rzeczywiście wynika , że wierzyciel , którego wierzytelność jest stwierdzona tytułem wykonawczym , określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym , może na podstawie tego tytułu uzyskać hipotekę na wszystkich nieruchomościach dłużnika (hipoteka przymusowa) . Stosownie jednak do art. 110 pkt 1 ww. ustawy wpis hipoteki możliwy jest także pomimo braku tytułu wykonawczego – między innymi na podstawie postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia . Słusznie Sąd pierwszej instancji wskazał , że ustawodawca nie wymaga , aby wpis hipoteki przymusowej następował dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia . Z taką sytuacją mamy do czynienia w rozpoznawanych sprawach . Z akt księgi wieczystej wynika bowiem , że wnioskodawcy załączyli do wniosków postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia roszczeń przez obciążenie nieruchomości uczestnika D. S. hipoteką przymusową . Orzeczenia nie zawierają adnotacji o ich prawomocności . Na odpisach zamieszczono natomiast wzmianki o ich wykonalności , co znajdowało uzasadnienie w treści art. 743 § 2 k.p.c. Po pierwsze wyjaśnić należy , że postanowienia będące podstawą wpisów nie wymagały nadania im klauzuli wykonalności , gdyż nie podlegały one wykonaniu w drodze egzekucji (patrz art. 743 § 1 k.p.c. a contrario) . Podstawą dla przeprowadzenia postępowania zmierzającego do wykonania zabezpieczenia , tu postępowania wieczystoksięgowego , jest w tych przypadkach postanowienie zaopatrzone we wzmiankę o wykonalności . Wedle art. 360 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. jest ono przecież skuteczne z chwilą podpisania jego sentencji .

W tej sytuacji brak było podstaw do kwestionowania postanowień Sądu pierwszej instancji o utrzymaniu w mocy dokonanych przez referendarza sądowego wpisów hipotek przymusowych . W związku z tym Sąd Okręgowy , na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. , apelacje oddalił .

O kosztach postępowań apelacyjnych orzeczono na podstawie 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 520 § 3 k.p.c. uznając , że interesy uczestników w niniejszej sprawie były sprzeczne .